

Vägen till kolneutralitet:

Handbok i kolneutralitet för turistföretag

Novago Företagsutveckling Ab

RAMBOLL

Bright ideas.
Sustainable change.

NOVAGO

YRITYSKEHITYS • FÖRETAGSUTVECKLING • BUSINESS DEVELOPMENT

Välkommen med på resan mot kolneutralitet!

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Innehåll

- ✓ Kolneutralitet som mål 3
- ✓ Bli bekant med termerna 5
- ✓ Företagsexempel 6
- ✓ Vägen till kolneutralitet 13
 1. Utred 14
 2. Prioritera 23
 3. Genomför 25
 4. Kompensera 30
 5. Berätta 33
 6. Ett stöd i utvecklingen 35
- ✓ Företagets kolneutralitetsmetoder 37
- ✓ Ytterligare information 38
- ✓ Källor 39

Den här handboken i kolneutralitet är riktad framför allt till små och medelstora turistföretag. Handbokens syfte är att hjälpa företagen att minska sina utsläpp.

Handboken i kolneutralitet för turistföretag har utarbetats som en del av projektet Carbon Neutral Experience som koordineras av Novago Företagsutveckling Ab. Handbokens innehåll är producerat av Ramboll Finland Oy. Handboken är publicerad i september 2022. I slutet av handboken finns en logg med uppdateringar som gjorts efter publiceringen.

Kolneutralitet som mål

Kolneutralitet är en drivande faktor i god affärsverksamhet

Att minska koldioxidutsläppen är nödvändigt i alla branscher för att bekämpa klimatförändringarna. Turistföretag får många fördelar av att minska sina utsläpp. Några av dem tas upp här nedan.

MINSKADE KOSTNADER

När man sparar energi och minskar utsläppen minskar också energiräkningarna. Att gå från fossila bränslen till förnybar energi med mindre utsläpp kräver vanligen investeringar. Men dessa investeringar betalar sig, desto snabbare ju snabbare priserna på fossila bränslen stiger.

Ansvarsfull verksamhet motiverar också de anställda och ökar deras yrkesstolthet, vilket ger inbesparingar i personalkostnaderna.

KUNDNÖJDHET

Den allmänna medvetenheten om miljöfrågor har ökat efterfrågan på ansvarsfullt producerade tjänster med lågt koldioxidavtryck.

Nästan tre av fyra arbets- och fritidsresenärer i Finland (73 %) säger att ansvarsfullheten påverkar deras kommande resval (SMAL, 2021).

Internationella researrangörer blir också allt mer angelägna om att ha ansvarsfulla resmål, till exempel sådana som har miljöcertifikat.

AFFÄRSFÖRDELAR

Ansvarsfulla val ger fördelar i marknadsföringen, särskilt om företaget är en föregångare exempelvis i minskningen av koldioxidutsläpp.

Utsläppsminskningar och informering om dem kan främja företagets image. Ett kolneutralt företag kan profilera sig som miljösmart och nå nya målgrupper.

Kunder som vill främja hållbarhet stannar i snitt längre på sitt resmål och spenderar mer pengar där än genomsnittsresenären (Pasanen, 2020).

EFFEKTER PÅ KLIMATFÖRÄNDRINGARNA

Turismen är en internationellt stor näringsgren som påverkar klimatförändringarna. Klimatförändringarna kommer i Finland att innebära att regnen ökar och den snöiga tiden blir kortare. Varje företag kan göra sin del för att minska dessa förändringar.

Övergången till kolneutralitet är en stor omvälvning i samhället och företag som tänker på framtiden vill vara med i tåten. Att övergå till produkter som orsakar mindre utsläpp ingår i risk- och ryktshanteringen.

Bli bekant med termerna

Koldioxidavtrycket

berättar hur mycket utsläpp av växthusgaser som genereras av att producera en produkt, verksamhet eller tjänst. Talet beskriver inverkan på klimatuppvärmningen.

Kolneutrala

produkter, företag, kommuner eller stater producerar inte mer koldioxidutsläpp än de kan binda.

En kolneutral produkts koldioxidavtryck från hela livscykeln är noll.

Kolnegativitet

betyder att något binder mer koldioxid från atmosfären än det släpper ut.

Negativa utsläpp kan åstadkommas genom att öka naturens förmåga att binda kol, till exempel genom att man planterar träd, eller genom att ta bort koldioxid ur atmosfären med hjälp av teknologi.

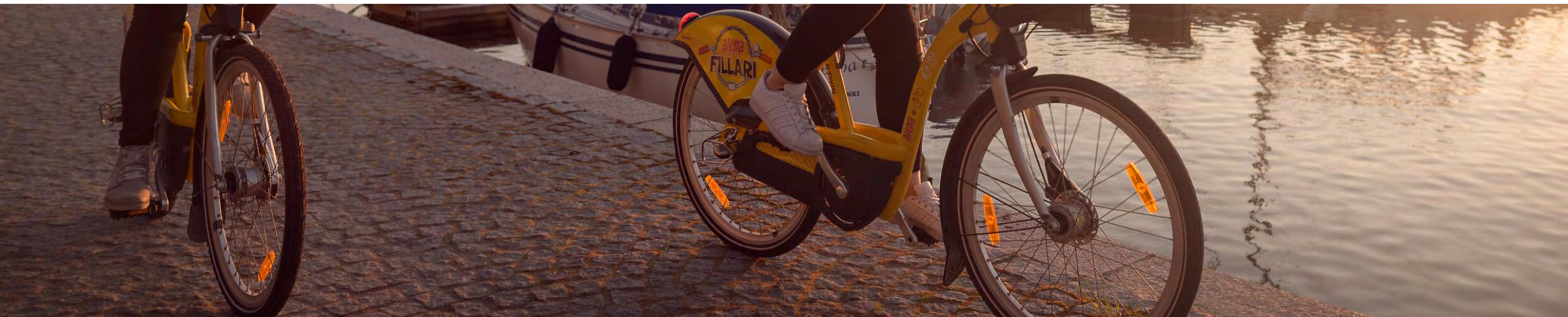
De viktigaste växthusgaserna är koldioxid (CO₂), metan (CH₄) och kväveoxidul (N₂O).

Koldioxidavtrycket anges i koldioxidekvivalenter (CO₂e eller CO₂ekv), vilket betyder den sammanlagda mängden växthusgasutsläpp.

Företagsexempel

Restaurang Punakettu sänkte sitt koldioxidavtryck och bytte gasspisen till en induktionsspis

Familjerestaurangen Punakettu i Luosto var ett av de första företagen som räknade sitt koldioxidavtryck med en CO2-räknare för turistbranschen. Resultaten av beräkningarna behandlades vid ett personalmöte där man tillsammans funderade över hur man kunde spara energi. En studerande som gjorde det här som en del av sina studier hjälpte till med beräkningarna och med att förklara resultaten.

Punakettu har redan gjort något som sänker koldioxidavtrycket: gasspisen byttes till en induktionsspis. Gasspisar har tidigare varit populära i professionella kök på grund av sin snabbhet, men dagens induktionsspisar är lika effektiva. Induktionsspisen har också andra fördelar: köket blir inte lika varmt som med gasspis och man behöver inte köpa och transportera gasflaskor.

Punakettu har också minskat sitt matsvinn på ett sätt som dessutom förbättrade kundupplevelsen. Förut serverades hamburgarna automatiskt som måltider med ketchup och i hamburgarna fanns saltgurka och tomat. Kunderna lämnade ofta ketchup och pommes frites, och barnen ofta saltgurka, på tallriken. Nu har serveringen ändrats så att man beställer saltgurkan, tomaten och ketchupen separat. Hamburgarna säljs inte heller automatiskt som måltider utan man får beställa sallad och pommes frites för sig. Nu framhävs äkta och rena smaker i hamburgarna! Och kunden får skraddarsy sin portion så den blir precis som hen vill ha den.

Läs mer: <https://punakettu.fi/perhe/vastuullisuus/>

Haltia Lake Lodge satsar på samarbete

Haltia Lake Lodge öppnades i Noux i Esbo år 2021. Ansvarsfullheten har beaktats ända sedan planeringsskedet och hotellet fick därför ett Green Key-certifikat vid tiden för öppnandet.

I verksamheten kombineras ansvarsfullhet och en högklassig service; frukosten serveras till exempel som portioner och inte i buffé. Vid incheckningen frågar man om kunden vill ha frukostallriken som vegetarisk eller med kött eller fisk. Kunden får personlig service när den individuellt förberedda tallriken serveras till bordet, och svinnet minimeras.

Samarbetet är viktigt i de ansvarsfulla valen. Haltia Lake Lodge använder elektricitet från vindkraftverk och rekommenderar vindkraft åt sina kunder. Och tillsammans med Kierrätyskeskus har man planerat inredningen med gamla saker som passar hotellets stil.

Hotellet har också gjort något för att kompensera för sina utsläpp och ger även kunderna en möjlighet att påverka. Haltia Lake Lodge var det första hotellet i Norden som gick med i programmet **Hotels for Trees**. Det betyder att ett träd planteras varje gång en kund tackar nej till den dagliga städningen av hotellrummet, eller om kunden gör en donation vid utcheckningen. Haltia Lake Lodge-teamet har också konkret deltagit i att återställa ett kärr i Noux nationalpark genom att bygga tre dammar enligt Forststyrelsens instruktioner.

Läs mer: <https://haltialakelodge.com/i/#sustainable-travel>

Medvetenhet kan väckas genom naturupplevelser

Wild about Lapland är ett företag som grundats av Theo Turner och som erbjuder naturupplevelser med Rovaniemi som bas. Programmen genomförs med muskelkraft, utom snöskotersafarierna där man använder elektriska snöskotrar. Turister förs med bilar för att titta på norrsken, men för att minska körandet har företaget hyrt ett område av staden för norrskensskådningen.

Utsläppen är kartlagda och kompenserade

Företaget har beräknat sitt koldioxidavtryck på myclimate.org och kompenserat det i samma tjänst. Tjänsten var lätt att använda. Via betaltjänsten Stripe kompenserar företaget dessutom sin klimatpåverkan med en procent av sin omsättning.

Naturupplevelser ger positiva effekter

Som sitt viktigaste sätt att påverka ser företaget påverkan via kunderna. Vintersäsongen 2021-2022 betjänade företaget 6000 kunder och på sina turer berättar guiderna om klimatförändringarna och deras inverkan på naturen i Lapland.

För ett litet företag är påverkningsmöjligheterna ändå begränsade och företagaren Theo Turner hoppas därför att man kunde ta i bruk gemensamma regionala eller landsomfattande metoder med vilka företagen kunde kompensera sina utsläpp till exempel enligt besökarantalet.

Läs mer: <https://wildaboutlapland.com/sustainable-tourism-in-lapland/>

Kolneutral med egna åtgärder utan utomstående kompensation

Hawkhill erbjuder stugliv i Vichtis för fritidsresenärer och företagsgrupper. År 2018 beslöt man sig i familjeföretaget för att använda Hawkhill som redskap i kampen mot klimatförändringarna.

Företaget vill vara ett exempel på att affärsverksamhet kan idkas både ansvarsfullt och lönsamt. Hawkhill har lyckats lösgöra omsättningsökningen och utsläppsökningen från varandra. År 2021 ökade omsättningen med 30% och ändå minskade företagets totala utsläpp.

Hawkhill har vidtagit systematiska energisparande åtgärder och gått över till en affärsverksamhet med låga utsläpp. Företaget har till exempel helt övergått till elbilar och justerar uppvärmningen med hjälp av artificiell intelligens. De kvarvarande utsläppen har kompensrats dubbelt. Målet är att i framtiden bli kolneutral med hjälp av egna åtgärder. Hawkhill tänker restaurera ett kärr på sin egen mark och har redan gjort en åker till betesmark. Att ta reda på effekten av de kolbindande åtgärderna är en utmaning.

Ett mål är också att före 2030 kompensera utsläppen från hela verksamhetstiden 1963-2030.

Läs mer: <https://www.hawkhill.fi/meista/ymparisto-ja-vahahiilisyys/>

Hawkhills energispartips: <https://www.hawkhill.fi/nain-parannat-majoituksen-energiatehokkuutta-10-vinkkia-edullisempaan-ja-ekologisempaan-majoitustoimintaan/>

Vägen till kolneutralitet

Förstå hur övergripande förändringen är:
Det finns inga genvägar till kolneutralitet. Den förutsätter en helhetsinriktad förändring på alla affärsverksamhetens områden. Men förändringen kan ske successivt, ett steg i taget.

Vägen mot kolneutralitet

1. Utred

Resans arbetsdrygaste etapp som har stor betydelse för fortsättningen. Efter det här kan du sätta igång på allvar.

Vakna och bli inspirerad!

Gratulerar: när du läser det här har du redan tagit det första steget mot kolneutralitet!

2. Prioritera

Allt behöver inte göras genast – välj vilka kolbovar du tar itu med först.

4. Kompensera

Allt kan inte lösas genast, men det kan kompenseras tillfälligt på andra sätt.

3. Genomför

Du har nått resans viktigaste etapp: nu är det dags att handla! Du kanske känner skapandets och avståndets vånda, men till slut får du mer än du avstår från.

6. Utveckla

Resan fortsätter – lär dig av dina insikter, utveckla gammalt, skapa nytt och övervinn allt fler kolbovar i verksamheten.

5. Berätta

Dela med dig av din resa och dina insikter åt världen – eller åtminstone åt dina målgrupper.

Utred Väj beräkningssätt

En beräkning av koldioxidavtrycket ger information om var företagets utsläpp kommer ifrån och hur det lönar sig att rikta de utsläppsminskande åtgärderna.

Fundera över ditt företags mål och resurser och välj beräkningssättet enligt dem.

Skaffa:

Ett turistföretag kan köpa beräkningen av koldioxidavtrycket av en specialiserad konsult. Konsulten beaktar företagets särdrag och resultatet är omfattande.

En utomstående aktör kan också ge ett officiellt intyg på koldioxidavtrycket, som kan användas i företagets kommunikation.

Användning av en utomstående konsult kräver en ekonomisk satsning och företaget måste också samla information om utgångsläget enligt konsultens anvisningar.

Gör själv:

Det finns en gratis koldioxidavtrycksräknare för turistbranschen på adressen <https://co2calc.visitfinland.fi/>. I räknaren har man beaktat turistbranschens särdrag och den är tydlig och lätt att använda. Räknaren ger branschen ett enhetligt sätt att beräkna koldioxidavtrycket. Visit Finland erbjuder också stödmaterial för användningen av räknaren. Det finns också andra räknare.

Eller

OBSERVERA:

Företagets egen beräkning av koldioxidavtrycket betraktas inte som officiell enligt branschens regler (GHG-protokollet). Men beräkningen utgör ett redskap för företaget när det vill minska sina utsläpp.

Visit Finland fortsätter att utveckla räknaren för turistbranschen och målet är att man i framtiden ska kunna beställa ett intyg på beräkningens riktighet av en utomstående expert.

Hur bildas koldioxidavtrycket?

En av de pålitligaste referensramarna för beräkning av växthusgasutsläpp är den globala Greenhouse Gas Protocol-standard, där företagens utsläpp indelas i tre kategorier: Scope 1, 2 och 3. Särskilt om man tänker skaffa ett officiellt intyg av en utomstående så behöver man förstå de olika kategorierna.

Vad betyder Scoparna?

Företaget kan lättast påverka Scope 1 och 2 och där börjar man vanligen utsläppsminskningarna. Scope 3 är ofta den största, men svårast för företaget att själv påverka direkt. Minskning av Scope 3-utsläppen förutsätter kunnskap inom anskaffning och att man känner sina underleverantörskedjor. Den kräver också diskussioner med samarbetspartner samt långsiktighet. En del certifikat kräver beräkning av koldioxidavtrycket. Exempelvis för Green Key-certifikatet beräknar företaget sina utsläpp i kategorierna Scope 1 och 2.

FÖRETAGETS KOLDIOXIDAVTRYCK

Scope 1

Direkta utsläpp som bildas på platsen som en följd av företagets verksamhet. De kommer alltså från företagets "egen skorsten", till exempel utsläpp från egen oljeuppvärmning och egna fordon.

Scope 2

Indirekta utsläpp som bildas vid produktionen av den elektricitet, uppvärmning och nedkylning företaget använder (om elen och värmen produceras annanstans och köps till företaget).

Scope 3

Indirekta utsläpp som bildas av produkter och tjänster som företaget producerar och deras processer. Till de mest betydande för turistföretag hör: avfall, vattenförbrukning, tvättertjänster med transporter, kundernas frukostar, personalens affärsresor och arbetsresor.

Utsläpp från kundens resor

- Till koldioxidavtrycket för ett företag som verkar vid ett resmål, till exempel ett logi- eller programföretag, räknas inte utsläpp som bildas av att kunden reser till målet.
- Hur kunden reser har emellertid stor betydelse för hur mycket utsläpp resan genererar. I turistbranschens totala utsläpp spelar resorna en stor roll, även om de inte räknas med i ett enskilt företags avtryck.
- Tumregeln är att det bildas mindre utsläpp när man reser en kortare väg, med muskelkraft och längs marken.

Ett ansvarsfullt företag uppmuntrar och motiverar sina kunder att välja hållbara sätt att resa.

Du kan börja med att fundera:

Finns det på er webbplats instruktioner om hur man kan komma till er med kollektivtrafik?

Berättar ni på webbplatsen hur man kan röra sig i området utan bil?

Hur tar sig kunden bekvämt den sista biten exempelvis från busshållplatsen till er?

Kunde man vid behov i samband med bokningen få beställa skjuts eller en transportcykel som väntar vid hållplatsen?

Kunde ni på något sätt belöna kunder som kommer med kollektivtrafik?

Till exempel erbjuda cykeluthyrning till ett förmånligare pris?

Samla in uppgifterna som behövs för beräkningen

Väj som **granskningsår** det senaste året för vilket uppgifterna finns tillgängliga. Koldioxidavtrycket räknas alltid för ett visst år och därför ska alla uppgifter vara från samma år.

Gör klart för dig var du kan hitta uppgifter och vilka uppgifter du inte får tag på

- Beräkningen kan vara en process som kompletteras. Får du inte tag på vissa uppgifter nu, fundera över hur du kan få dem nästa gång!
- När informationssamlandet framskrider kan du bestämma om vissa funktioner inte tas med i beräkningen. Se till att det i rapporten tydligt framkommer vad som ingår i beräkningen och vad som eventuellt fattas.
- Anteckna var (eller hos vem) informationen finns – då kommer du enklare undan nästa år!

Samla uppgifterna enligt vad den räknare eller den konsult du använder förutsätter

- I CO2-räknaren för turistbranschen kan företaget själv definiera hur beräkningen fördelas på olika funktioner eller verksamhetsställen. Turistföretag har ofta flera olika affärsverksamheter (logi, restaurang, programtjänster, djur o.s.v.). Fastigheterna kan vara av olika åldrar och utrustade med olika uppvärmningssystem. Energiförbrukningen och därmed utsläppen för en huvudbyggnad och för hyrstugor kan skilja sig avsevärt från varandra. I CO2-räknaren kan man börja med att ange ett enda verksamhetsställe för företaget och ifall det formatet känns besvärligt när beräkningarna framskrider kan man ändra strukturen vid behov och lägga till verksamhetsställen.
- På de följande sidorna finns instruktioner om samlandet av utgångsinformationen för CO2-räknaren.

Vem i företaget ansvarar för beräkandet och informationssamlandet?

Informationssamlandet går lättare ju bättre personen känner företagets verksamhet och det är en fördel om hen kommer åt räkningar och bokföring. Den behövliga informationen finns vanligen i värme- och elbolagens rapporter, i avfallsbolagets räkningar eller avtal, på reseräkningar eller bränslekvitton samt i bokföring och orderbekräftelser.

Hur lång tid tar beräkandet?

Utvecklarna av CO2-räknaren för turistbranschen uppskattar att beräkandet i ett litet företag första gången kan ta från några timmar till några dagar. Tiden beror på hur lättillgängliga uppgifterna är. Noggrannare eller mer detaljerade beräkningar som utöver konsumtionsuppgifterna beaktar exempelvis företagets utsläppskoefficienter kan ta några veckor i anspråk.

Uppgifter som behövs för beräkningen: Samla utgångsinformationen

Om du använder CO2-räknaren för turistbranschen samlas utgångsinformationen i tre huvudkategorier. Om du använder någon annan räknare eller en konsult kan du bli ombedd att samla utgångsuppgifter enligt en annan fördelning (se s. 15 som tar upp olika utsläppskategorier).

Huvudkategorierna:

På de följande sidorna hittar du tabeller för varje kategori. Tabellerna kan också användas som checklistor.

A. Lokaler och fastigheter

Utgångsinformation: Uppvärmning

Vad behövs?

- Fjärrvärme
- Jordvärme
- El
- Bränsle (t.ex. uppvärmningsolja, jordgas)

Energiform, utsläppskoefficient (om den är tillgänglig), mängd (MWh eller liter) samt leverantör.

Var finns den?

Värmeräkningen, hyresblanketten

Utgångsinformation: Elförbrukning

Vad behövs? Avtalstyp, leverantör, mängd (kWh), utsläppskoefficient om den är tillgänglig

Var finns den?

Elräkningen, hyresblanketten

Utgångsinformation: Nedkyllning

Vad behövs?

- Fjärrkyla
- El
- Kylmedel

Leverantör, energikälla eller utsläppskoefficient, mängd – **om kylning används.**

Var finns den?

Nedkylningsräkningen

Utgångsinformation: Bränsle för fastighetsservice

Vad behövs?

Bränsletyp och mängd (arbetsmaskinernas bränslen, t.ex. diesel, och andra bränslen som används)

Var finns den?

Räkningarna

Utgångsinformation: Självproducerad energi

Vad behövs?

Produktionsform och mängd (MWh eller kWh).

Var finns den?

Fastighetsservicen, produktionsanläggningen

Utgångsinformation: Avfallshantering

Vad behövs?

- Bioavfall
- Energiavfall
- Blandavfall
- Förpackningar
- Annat avfall

Mängderna enligt avfallsslag

Var finns den?

Avfallsavgiften, städ-/fastighetsservicen

B. Resor och logistik

Utgångsinformation: Varutransporter

Vad behövs?

- Bränslen
- Tjänster för transport av varor (båt/bil/tåg/flyg)

Transportform och kilometer (€, km och/eller CO2)

Var finns den?

För egna transporters del körjournal eller kilometer som körts under året. För köptjänsters del tjänsteleverantörens utsläppsrapport

Utgångsinformation: Kundtransporter

(t.ex. hämtning från flygplats som en del av programtjänst)

Vad behövs?

- Bränslen
- Transporttjänster som skaffats utifrån (charterbussar, taxi- eller båtskjutsar)

Transportform och kilometer (€, km och/eller CO2)

Var finns den?

Samma ställen som för varutransporter

Utgångsinformation: Arbetsresor

(företagets anställdas resor under arbetstid)

Vad behövs?

- Bränslen
- Olika resesätt: Kollektivtrafik, båt, flyg, andra

Transportform och kilometer (€, km och/eller CO2)

Var finns den?

Reseräkningar i bokföringen

Utgångsinformation: Resor till arbetet

(företagets anställdas resor till arbetsplatsen)

Vad behövs?

- Olika resesätt: personbil, kollektivtrafik

Personalens hemorter, transportformer och uppgifter om verksamhetsstället

Var finns den?

Personaladministrationen, enkät till personalen om resorna till arbetet (i CO2-räknaren för turistbranschen finns en mall)

C. Administration och inköp

Utgångsinformation: Allmänna inköp

Vad behövs?

- Livsmedel och drycker
- Fastighetsskötsel
- Maskiner
- Andra nyttigheter
- Tjänster
- Varor
- Hälsovård
- Datakommunikation
- Kontorstillbehör
- Lokaler

Mängder och/eller kostnader (€) enligt kategori

Var finns den?

Räkningar/bokföring, t.ex. räkningar och orderbekräftelser från underleverantörer

Utgångsinformation: Livsmedelsinköp

Vad behövs?

- Drycker
- Mjölksprodukter
- Fetter
- Ägg
- Växtbaserade mjölkdrycker och proteiner
- Frukter och grönsaker
- Kött
- Fisk och skaldjur
- Andra proteiner
- Spannmålsprodukter
- Godsaker
- Andra produkter

Transportform och kilometer (€, km och/eller CO2)

Var finns den?

Räkningar/bokföring, av partihandlaren

Bekymra dig inte

- Om du inte får tag på all information första gången, räkna med vad du har och komplettera nästa år
- Om beräkningarna känns jobbiga första gången går uppdateringen nästa år så mycket lättare!

Beräkna koldioxidavtrycket

FORMEL

Beräkningen görs för alla företagets väsentliga funktioner och deras sammanlagda summa är företagets koldioxidavtryck. Jämförbarheten förbättras om företagets koldioxidavtryck fördelas exempelvis per övernattningsrum eller besökare.

Beakta följande när du läser resultatet av koldioxidavtrycksberäkningen

- Om man ska kunna försäkra sig om att vidtagna åtgärder är effektiva är det viktigt att beräkna koldioxidavtrycket regelbundet så att man verkligen ser förändringarna.
- Det viktigaste är inte det exakta värdet utan i vilken riktning koldioxidavtrycket rör sig.
- Koldioxidavtrycket för ett enskilt år kan påverkas av orsaker som företaget inte råder för. Då är det viktigt att identifiera orsaken och sedan fortsätta att sträva mot kolneutralitet. En enskild anskaffning kan påverka avtrycket och resultatet kan kasta från år till år. Det är bra om man kan identifiera vad skillnaderna beror på.

Prioritera Identifiera de effektivaste utsläppsminskande åtgärderna

Gå igenom resultaten och ta reda på var era utsläpp kommer ifrån

På resultatsidan i CO2-räknaren för turistbranschen visas utsläppen enligt kategori (lokaler och fastigheter, resor och logistik, administration och inköp), enligt GHG-protokollet (scope 1, 2 och 3) samt enligt de verksamhetsställen eller funktioner som företaget angett (t.ex. hotell, restaurang, programtjänster).

Skriv här vilka ditt företags största utsläppskällor är.

Bestäm vilka utsläpp ni ska åtgärda först

Indela de utsläppsminskande åtgärderna enligt följande:

A. Åtgärder som kan vidtas snabbt (t.ex. byta elavtalet till förnybar energi). Skriv här.

B. Åtgärder med stor potential, men som kräver planering (t.ex. övergång från oljevärme till jordvärme). Skriv här.

C. Arbetsdryga åtgärder med liten potential. De kan vidtas någon gång i framtiden. Skriv här.

På sidan 26
finns tips på
åtgärder.

Genomför Sätt upp mål

När den första beräkningen är klar och du har fått en överblick över resultatet och utsläppsminskningspotentialen, fundera över hur ni kan börja minska utsläppen i praktiken.

Etappmål för utsläppsminskningarna

När har ni genomfört de första åtgärderna? När blir inköp eller investeringar som behövs för utsläppsminskningarna aktuella? Hur kan ni informera om vad ni gjort? Skriv här.

Mål för utsläppsminskningarna

När är det möjligt för er att ha genomfört åtgärderna? Fundera över hur ambitiöst ert mål ska vara och hur det stöder företagets affärsverksamhet. Skriv här.

Tips på utsläppsminskande åtgärder

Kolla om ni redan vidtagit en del av dessa åtgärder. Lägg vid behov till fler åtgärder på din vägkarta mot kolneutralitet.

Energieffektiv elförbrukning

- Byta elavtalet till el med låga utsläpp
- Egen elproduktion (solenergi)
- LED-belysning
- Skymningsreläer och rörelsedetektorer i belysningen
- Elapparater som stänger av sig automatiskt
- Utnyttja förbrukningsflexibilitet
- Högkvalitativa, miljömärkta och energieffektiva elapparater och maskiner

Minimering av utsläpp från uppvärmning och nedkylning samt vattenförbrukning

- Uppvärmningslösningar med låga utsläpp (ventilation med värmeåtervinning, jordvärme, luftvärmepumpar) och gemensamma projekt med grannar
- AI-styrd värmekontroll, även i bastur
- Sänkning av rumstemperaturen
- Sänkning av temperaturen i allmänna lokaler och förråd
- Begränsad vattentillförsel i kranar, inklusive duschar. Ställ in varmvattenberedarens termostat på så lågt som möjligt, men inte under +55 °C, vilket är gränsen för legionellarisk
- Vattensparande tvätt- och diskmaskiner och liknande
- Kemikaliefri vattensparande städning
- Insamling av gråvatten eller regnvatten för exempelvis bevattning

Tips på utsläppsminskande åtgärder

Mat med mindre utsläpp

- Grundprincipen är att växtbaserad, alltså vegansk, kost genererar minst utsläpp
- Om man vill servera djurbaserade produkter kan menyn ändå ha mer växtbaserade produkter och köttet kan gärna utgöras av vilt och inhemska insjöfisk
- Närproducerad mat
- Minimering av svinn
 - Portionsmat hellre än bufféer
 - I bufféer finns många metoder att minska svinn: pris enligt vikt, mindre tallrikar, inga brickor, matens placering, mindre köer (kunden vet att man kan hämta mer utan att behöva köa)
 - påminnelser, svinnvågar, beaktande av specialdieter

Konsumtion med mindre utsläpp

- Undvika engångsprodukter
- Digitala mötesmaterial, hållbara material och återvinning
- Hållbara, närproducerade och återvunna bygg- och inredningsmaterial
- Miljösmart byggande och renovering (isolering)
- Kompostering, sortering och återvinning
- Allmänt ansvarsfulla anskaffningar (kvalitet, nära, delningsekonomi, köp i form av tjänster samt reparerande)

Transportrelaterade åtgärder

- Byta företagets bilar till elbilar (också t.ex. snöskotrar)
- Laddning för elbilar
- Kolräknare för kunden på Så kommer du till oss-sidan
- Samtransportmöjligheter på utfärder samt hämtning från kollektivtrafikens hållplatser

Andra åtgärder

- Belöning / uppmärksammande / donation när kunden kommer med kollektivtrafik, tackar nej till städning eller gör annat som minskar utsläppen
- Närmarknadsföring, så att utsläppen för dem som kommer blir mindre
- Strävan efter att kunderna stannar längre, vilket minskar utsläppen från kundernas resor till stället

Motiva erbjuder information, experttjänster och samarbetsnätverk åt företag som vill göra sin verksamhet resurssmartare: https://www.motiva.fi/yriytykset/pk-yriytysten_energiatehokkuus

Fler tips och information om genomförandet finns på: <https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2022/04/Matkailuyriytysten-vihrea-siirtyma-vinkkivihkonen.pdf>

Planera och schemalägg åtgärderna

VÄGKARTA TILL MINSKADE UTSLÄPP

Åtgärderna som leder till målen kan göras till en vägkarta, eller tabell, som enkelt kan inkluderas i Sustainable Travel Finland-programmets utvecklingsplan. STF-programmet kräver ingen specifik form på utvecklingsplanen, utan den får vara individuell. Det viktiga är att den fungerar som verktyg för företaget.

Gör vägkartan så här:

- Skriv in åtgärderna du valt i tabellen i den ordning de kan genomföras, börjande med de enkla och sedan svårare med god potential.
- Skriv åtgärderna, deras betydelse för utsläppsminskningen samt vad som krävs för genomförandet (ekonomiska resurser, planeringshjälp m.m.).

Tabellen på nästa sida är ett exempel på hur vägkartan till minskade utsläpp kan se ut. Du kan göra en egen version eller kopiera tabellen så många gånger du behöver.

3

Plan för minskning av utsläppen:

Skriv in de planerade åtgärderna och deras effekter, tidtabeller m.m. i tabellen. Några områden finns färdigt angivna.

Område	Åtgärd	Åtgärdens effekt	Tidtabell	Ansvarsperson/ Planeringshjälp	Budget	Uppföljning
Elektricitet						
Uppvärmning						
Avfall						
Kundernas val						

Kompensera

Kompensera det du inte kan minska!

Klimatkompensation betyder att den som orsakar utsläpp betalar för utsläppsminskning någon annanstans än i den egna verksamheten. Ett turistföretag kan kompensera sina utsläpp och uppmuntra sina kunder att kompensera utsläppen för deras resa.

Principen för utsläppsminskning är följande: **Undvik, minska, kompensera.**

Principen innebär att man i första hand ska undvika att öka sina utsläpp. Det näst viktigaste är att snabbt minska de utsläpp man redan har. Slutligen kompenserar man de utsläpp man inte kan bli av med.

Det här betyder inte att kompensation av nuvarande utsläpp är oviktigt eller att man ska börja kompensera först senare. Företaget kan planera sitt utsläppsminskingsprogram på så sätt att kompensationen inleds genast, för att senare kunna minskas när företagets utsläpp minskar.

Om företagets resurser för utsläppsminskning är knappa och man är tvungen att välja mellan kompensation och övergång till nya kolsnåla lösningar så är det viktigare att investera i de senare, alltså i att minska sina egna utsläpp.

Alla klimatgärningar är inte kompensation.

Kompensation kräver att följande villkor uppfylls:

- **Additionalitet:** effekten skulle inte uppstå utan kompensationen
- **Ingen dubbelräkning:** samma utsläppsminskning får inte räknas flera gånger eller för olika målsättningar
- **Beräkningen görs med erkända metoder**
- **En väl genomförd kompensation är också så bestående som möjligt (minst 100 år), verifierad av en oberoende part och transparent rapporterad**

Ytterligare information: <https://innwatch.org/i/julkaisut/anekauppaa-vai-ilmastotekoja>

4 Kompensationsmetoder

På marknaden finns många alternativ för företag som vill kompensera sina utsläpp. I princip har kompensationen gjorts enkel: när företaget har beräknat sitt årliga koldioxidavtryck kan det betala en motsvarande summa till en instans som erbjuder kompensationstjänster. Marknadspriset på ett ton CO₂e är för tillfället 35 euro.

I praktiken är det inte så lätt att verifiera utsläppsminskningar och företagen som erbjuder kompensation använder olika metoder för att uppnå minskningarna. Dessa kan till exempel vara sådana som redan gjorts eller sådana som ska göras i framtiden. Ett exempel: Planterar man ett träd i dag uppstår den kompenserande effekten först under de kommande årtiondena. Det kan vara svårt att verifiera effekterna av internationella kompensationsprojekt och det är därför viktigt att ta sig tid när man väljer serviceproducent och att beakta transparensen i verksamheten.

Inhemska kolsänkeprojekt är kanske inte så lätta att hitta eftersom de nuvarande beskogningsprojektens kolsänkande effekter går till att uppnå statens kolneutralitetsmål. I Finland finns inget register över beskogningsprojekt eller någon övervakande instans som skulle försäkra sig om att effekterna av varje projekt räknas bara en gång. Därför kan företag i dagens läge inte köpa certifierad kompensation som grundar sig på finska beskogningsprojekt.

Om företaget äger mark eller det finns mark i närheten som lämpar sig för beskogning eller restaurering av kärr kan man gärna utreda dess potential. Företaget får inte certifierad kompensation av egna restaureringsprojekt, men rätt genomförda är de värdefulla klimat- och miljöåtgärningar också med tanke på naturens mångfald och vattenrening.

Certifierad kompensation:

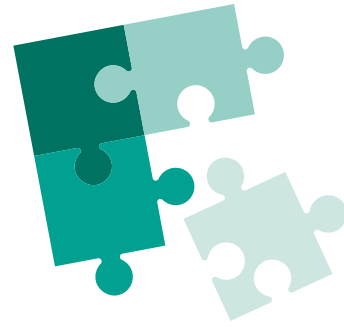
- Internationella kompensationsprojekt:
 - [compensate.com](https://www.compensate.com)
- Inhemska kompensationsprojekt (inte skogsprojekt):
 - nordicoffset.fi/paastokompensointi

Inhemska klimatgärningar:

- puuni.fi
- hiilipörssi.fi
- woodforest.fi
- co2esto.com

Kunden kan kompensera sina utsläpp

- Företaget kan uppmuntra sina kunder att kompensera utsläppen från sin resa.
- Det finns kompensationservice för turister som man kan hänvisa kunderna till.
- Flygbolag och andra trafikföretag har sina egna kompensationsstjänster. Exempelvis hos Finnair kan man i samband med biljettköp betala en extra avgift för kompensation av utsläppen.

Exempel på en hotellkedjas kompensationservice

Sokos Hotels lanserade i november 2021 en tilläggstjänst där kunderna kan välja att kompensera koldioxidutsläppen för sin hotellvistelse. Kompensationen kostar 0,47 €/natt i Sokos-hotellen i Finland och omfattar utsläppen för hotellrummets energiförbrukning samt frukosten (inklusive frukostens logistik). Det här är ett sätt låta kunderna bli delaktiga i klimatgärningar.

Egen lokal kompensationsmodell för turistbranschen

En egen kompensationsmodell där turisterna och turistföretagen kan finansiera lokala koldioxidbindande åtgärder kan på många sätt vara mer lockande än internationella kompensationsprojekt när det gäller att främja ansvarsfull turism.

I nordöstra Finland planeras som bäst en egen lokal kompensationsmodell. Mer information om projektet hittar du här: luke.fi/i/projektit/mahis

Berätta ”God kommunikation förklarar och motiverar.”

Berätta om din resa mot kolneutralitet

Arbetet som utförs för att minska utsläppen är värdefullt i sig, men kommunikation synliggör arbetet för kunder och andra (t.ex. personalen), vilket ger fördelar också i affärsverksamheten. Ett ansvarsfullt företag berättar transparent och öppet om vad det gör.

Berätta om företagets koldioxidavtryck och utsläppsminskningar på ett sätt som kunden förstår

- Fundera över vilka som är dina målgrupper, vad de är intresserade av eller har nytta av.
- Det kan vara trevligt för en fritidsresenär att enkelt få veta om semestern är ansvarsfull och inte behöva bekymra sig över det. Skulle era kunder vilja berätta om sin kolneutrala semester i sociala medier?
- Många researrangörer kräver redan miljöcertifikat. Kolneutralitet gör att ett företag utmärker sig till sin fördel. Hurdana krav kan era andra intressentgrupper ha?
- Företagskunder som söker efter ett ställe att ordna t.ex. kund- eller personalevenemang kan ha egna kolneutralitetsmål som påverkar valet. Samarbetspartnern måste då motsvara målen eftersom evenemangen är ett konkret sätt för företaget att visa sina värderingar.

Lyckad kommunikation bygger på gärningar

- Ett mått på koldioxidavtrycket säger i sig självt inte så mycket. Kunden är intresserad av vad ni gjort, vad ni tänker göra och var ni började. Berätta om resultaten och effekterna av det ni gjort.
- Berätta vad ni gjort via människor. Hur märks förändringarna ur gårdskarlens, kökspersonalens eller kundens synvinkel?
- Berätta på ett positivt sätt, gärna med humor.
- Inkludera kunderna, uppmuntra och vägled dem till egna klimatgärningar, t.ex. när de väljer resesätt och tjänster.

Kunden kan kompensera sina utsläpp

Konkretisera

- I kommunikationen med kunden kan du meddela koldioxidavtrycket per kund eller övernattnig. Det säger mer än hela verksamhetens koldioxidavtryck och gör talet konkretare för kunden.
- Talet kan jämföras med något annat, till exempel hur många kilometer bilkörning det motsvarar (155 g/km).
- Talet kan också jämföras med motsvarande tjänster i andra länder. Skillnaden är stor exempelvis mellan hotell i olika länder: i Schweiz är hotellens genomsnittliga koldioxidavtryck 20 kg per kvadratmeter och i Abu Dhabi 252 kg per kvadratmeter.

Hjälp kunden att göra bra val

- Berätta gärna för kunden hur hen kan välja kolsnåla alternativ; när det gäller mat till exempel vegetariskt, fisk eller vilt av lokala råvaror. Att ta sig runt med cykel eller kanske kanot på platsen är kolsnåla och upplevelserika sätt att bekanta sig med området.
- Turistens relation till platsen djupnar ofta vid besöket. Kunde det här beaktas genom att ge kunden en möjlighet att minska de lokala utsläppen, exempelvis genom att göra en donation, plantera ett träd eller tacka nej till en rumsstädning?
- I kommunikationen är det viktigt att framhålla företagets värderingar och hållbarhetssatsningar samt att poängtera att kundens val har betydelse.

Dra full nytta av det du gör

- Ansvarsfullheten kan också användas som motivation för vissa spelregler eller villkor som företaget ställer upp för kunden. I samband med gruppbokningar kan man till exempel be om information som hjälper företaget att planera måltider och inköp. Som motiv kan man ange företagets ansvarsfullhetsprinciper och uppskattningen för lokala råvaror, som gör att man vill undvika svinn.
- Utnyttja alla möjligheter, kanaler och nätverk i informerandet om hur ni lyckats!

Ett stöd i utvecklingen

Klimatgärningar kan leda företaget mot STF-märket

Sustainable Travel Finland är ett program för hållbar turism för finska turistföretag och turistområden. Visit Finland har utvecklat programmet till stöd för hållbarhetsarbetet, för vilket det erbjuder verktyg och aktuell information. Företag som genomgått programmet får ett Sustainable Travel Finland-märke. Ett av verktygen programmet erbjuder är CO2-räknaren för turistbranschen.

Företag som deltar i programmet uppmuntras att minska sitt koldioxidavtryck, eftersom det här hjälper företaget att inse sin påverkan på klimatet. Företagen genomför utsläppsminskande åtgärder enligt sina egna förutsättningar. De utsläppsminskande åtgärderna ingår i utvecklingsplanen. STF-programmet kräver ingen specifik kolvägkarta eller motsvarande. Utvecklingsplanen får vara fritt formulerad enligt företagets behov.

Det väsentliga när man minskar sina utsläpp är att sätta upp mål, att bestämma hur resultaten mäts och att följa upp resultaten.

När ett företag förnyar sitt STF-märke uppdaterar det sin utvecklingsplan. Det här är ett bra tillfälle att granska hur väl man nått sina mål och hur utvecklingsåtgärderna genomförts. Utvecklingsplanen uppdateras så att den motsvarar den aktuella situationen och samtidigt sätter man upp nya mål.

”Att minska utsläppen är ett långsiktigt arbete och STF-programmet hjälper med det.”

Uppgifter om koldioxidavtrycket i STF-programmet

Vilka uppgifter samlas in från företagen?

I Sustainable Travel Finland-programmet samlas årligen uppgifter av företagen om deras koldioxidavtryck. På programmets online-plattform öppnas i början av året en blankett med vilken förra årets information kartläggs. På blanketten frågas företaget om det sänkt sitt koldioxidavtryck och om det gjort upp en plan över utsläppsminskande åtgärder. På blanketten frågas också om företaget sänkt sitt koldioxidavtryck för minst 30 procent av sina produkter och tjänster och om det erbjuder information om detta åt kunderna. Ett företag som erbjuder logitjänster kan beräkna koldioxidavtrycket för sin produkt på så sätt att företagets koldioxidavtryck fördelas per övernattningsplats. Själva resultatet av beräkningen behöver inte anges på blanketten.

Till vad behövs uppgifterna?

Uppgifterna samlas in som en del av de nationella indikatorerna för hållbar turism. Företagsuppgifterna är viktiga eftersom man med hjälp av dem kan följa med utsläppsförändringarna såväl på företagsnivå som på regional och landsomfattande nivå. I fortsättningen får företaget på STF-plattformen också tillgång till en rapportvy som bland annat ger jämförelseinformation om företaget och regionen i förhållande till andra.

Företagets kolneutralitetsmetoder

Stegen mot kolneutralitet är starkt förknippade med utvecklandet av affärsverksamheten.

MINIMERING AV UTSLÄPP

Energisparande åtgärder och övergång till förnybara energikällor

Nya lösningar tas i bruk i de nuvarande lokalerna och fastigheterna samt när man planerar nytt.

Kompensation

Företaget väljer lämpliga sätt att kompensera de utsläpp man inte kan undvika.

NY AFFÄRSVERKSAMHETSPOTENTIAL

Nya tillvägagångssätt och nya produkter

I produktutvecklingen beaktas framtida behov, av vilka ett är kolsnålhet. Vilka nya metoder kan man tillämpa för att spara resurser utan att försämra kundupplevelsen?

Vid behov vågar man också slopa gammalt.

Låt kunderna bli delaktiga

Kundernas val har stor betydelse i slutändan – hur hjälper och uppmuntrar vi kunden att välja kolsnåla alternativ?

Det är viktigt att göra den kolsnåla produkten attraktiv för kunden.

Ytterligare information

CO2-räknaren för turistbranschen: www.co2calc.visitfinland.fi/

Instruktionsvideor: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLI3U8ahdtdTqEKQ54Uxy2YqeIYL0uPrqm>

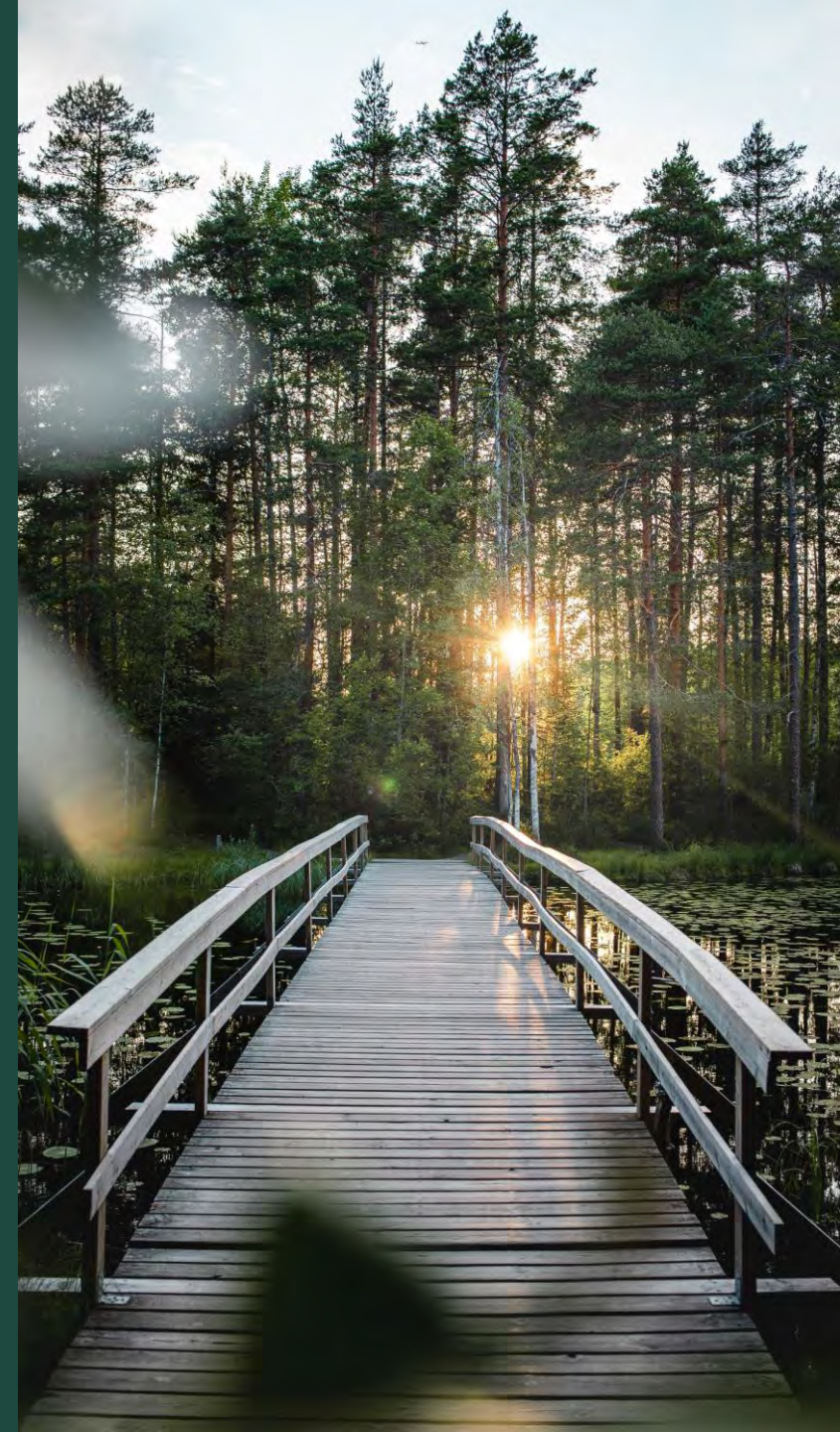
Guider:

- Työkirja pk-yrityksen ilmastotyön käynnistämiseen: <https://valonia.fi/materiaali/yrityksen-ilmastotyon-askleet-tyokirja-pk-yrityksen-ilmastotyon-kaynnistamiseen/>
- Opas vähähiiliseen loma-asuntoon: https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2021/06/Opas-va%CC%88ha%CC%88hiiliseen-loma-asuntoon_Pyha%CC%88-Luosto2.pdf
- Matkailuyrityksen vihreä siirtymä vinkkivihkonen: <https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2022/04/Matkailuyritysten-vihrea-siirtyma-vinkkivihkonen.pdf>
- TAPAUS - Hiilifiksun tapahtuman opas: https://www.tapaus.fi/wp-content/themes/wp_tapaus/img/TAPAUS-hiilifiksu_tapahtuma_opas_uusi.pdf
- RAVINTOLAT HIILIJALANJÄLJILLÄ Mission Zero Foodprint -työkirja: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/508117/Laurean%20Erillisjulkaisu_Ravintolat%20hiilijalanj%a4jill%a4.pdf?sequence=5&isAllowed=y
- Hiiliviisaat tapahtumat: https://kiertotalous2.turkuamk.fi/uploads/2021/11/5489d67b-hiiliviisaat_tapahtumat.pdf
- Hiilineutraali yritys: Opas päästöjen vähentämiseen kustannustehokkaasti pk-yrityksissä: https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/355489/SeAMK_B159.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Hiilineutraalissa bisneksessä on tulevaisuus: <https://media.sitra.fi/2016/05/19132907/2018-01-12-sitra-hiilineutraalissa-bisneksessa-on-tulevaisuus.pdf>

Källor

- Extramaterial till CO2-räknaren för turistbranschen: <https://co2calc.visitfinland.fi/materials>
- Pasanen, K. Vastuullisuusviestinnällä kohti kestävämpää matkailua, i verket Matkailuliiketoimintaa teoriasta käytäntöön, 2020
- Sitra, 2018, [sitra.fi/artikkelit/mita-nama-kasitteet-tarkoittavat/](https://www.sitra.fi/artikkelit/mita-nama-kasitteet-tarkoittavat/)
- Sitra, 2018, <https://media.sitra.fi/2016/05/19132907/2018-01-12-sitra-hiilineutraalissa-bisneksessa-on-tulevaisuus.pdf>
- SMAL, 2021, <https://www.smal.fi/loader.aspx?id=80ead5db-f565-4d99-88b2-39bca97f6f79>
- Traficom, 2022 <https://liikenne fakta.fi/fi/ymparisto/henkiloautot/hiilidioksidipaastot>

Versionslogg

Skriv versionsnumret i tabellen och sedan vad som är nytt i versionen.

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Version	Vad är nytt?
---------	--------------